

Л. Спрег Де Камп

Предисловие

Робърт Едвин Хауърд (1906–36) е роден в Пийстър, Тексас и прекарал по-голямата част от живота си в Крос Плейнс – центъра на Тексас, между градовете Абилийн и Браунууд. Баща му бил местен лекар, но и двамата му родители произхождали от пионерите, завладели Дивия Запад. Хауърд получил средното си образование в Крос Плейнс и завършил висшето училище в Браунууд, а след това и академията „Хауърд Пейн“. След изслушване на няколко курса в колежа в Браунууд той се хвърлил в кариерата на писател, работещ на хонорар.

Преждевременно развитият за дете интелект на Хауърд го карал да се чувства донякъде като неудачник, особено в условията на Тексас. В продължение на известно време той страдал от тормоза, който е неизбежна участ на даровитите, но хилави момченца. Отчасти в резултат на това, той постепенно се превърнал във фанатик на спорта и физическите упражнения, занимавал се с бокс и езда. Съвсем скоро, това преустановило насмешките и тормоза, още повече, че като юноша той бил висок над 1.80 метра и тежал над 90 килограма, които в по-голямата си част били мускули. По темперамент бил интроверт, нестандартен, податлив на настроения, лесно избухлив, стигал до крайности в емоциите си, както и в отношението си към това, което харесвал и което ненавиждал. Както болшинството млади писатели, апетитът му за четене бил ненаситен. Водил лична кореспонденция с „фантази“-писатели като Х.П. Лъвкрафт (1890–1937) и Кларк Аштън Смит (????-????).

През последните 10 години от живота си (1927–36) Хауърд предал главно на т.н. „пулп“-списания огромен обем проза: спортна, детективска, уестърни, историческа, ориенталско-приключенска, разкази за духове и призраци като допълнение към неговата поезия и многото му „фантази“-произведения. Още ненавършил 30 години той печелел повече като писател, отколкото който и да е било друг човек в Крос Плейнс, включително градския banker, без това да означава големи суми, тъй като през годините на Депресията цените на списанията били ниски и хонорарите често закъснявали.

Макар и ползващ се с умерен успех в работата си, и въпреки, че би едър, силен мъж като своите герои, Хауърд бил неприспособен към живота до степен на психическо разстройство. В продължение на няколко години преди смъртта си Хауърд говорел за самоубийство. Когато на 30 години научил, че майка му (на която той бил изключително посветен) била на прага на смъртта си, той завършил обещаващата си литературна кариера, застрелвайки се. Новелите му „Червени нокти“ с герой Конан и „Алмурик“, развиваща действието си в междупланетното пространство,

са публикувани посмъртно в списанието „Странни истории“ („Weird Tales“).

Хауърд написал няколко серии разкази на тема „героична фантастика“, като болшинството са публикувани в „Странни истории“. Той бил роден разказвач и историите му били ненадминати с живото си, завладяващо и стремглаво развиващо се действие. Героите му – Крал Кул, Конан, Брен Мак Морн, Търлоу О'Брайън, Соломон Кейн, са мъже поголеми от живота, мъже с могъщи мускули, горещи страсти и неукротима воля, които с лекота доминират в разказите, през които крачат. Ето как самият Хауърд обяснява предпочитанията си към герои с масивни мускули и простовато мислене:

„Те са обикновени. Поставяш ги в безизходна ситуация и никои не очаква от тебе да си изкълчиш мозъка за да измислиш изобретателен начин, по който те да се измъкнат. Те са твърде глупави за да направят каквото и да е било друго освен да секат, стрелят или да се отърват, пробивайки си път през врага.“ (Е. Хофман Прайс, „Спомен за Р. Е. Хауърд“ в сборника „Череп-лице и други“ от Робърт Е. Хауърд, 1946, съставител Огъст Дерлет).

Най-популярни измежду всичките „фантази“-истории на Хауърд са тези за Конан. Те се развиват в измислената от Хауърд Хайборейска епоха, преди около 12 хилядолетия, във времето между потъването на Атлантида и началото на времената, регистрирани в историческите архиви. Той написал или поне започнал да пише над 24 истории за Конан. От тях 18 били публикувани докато бил жив или веднага след смъртта му, почти без изключение в „Странни истории“. Ето как Хауърд обяснява зараждането на цикъла за Конан:

„Макар и да не бих отишъл толкова далече за да твърдя, че съм почерпил вдъхновение за разказите от действително съществуващи духове или сили (въпреки че не бих отрекъл изцяло каквото и да е било), понякога съм се питал дали някакви непознати сили на миналото или настоящето (или дори на бъдещето) не се проявяват в мислите и действията на живите хора. Това ми хрумна по-специално, когато пишех първите разкази за Конан. Знам просто, че с месеци наред главата ми беше абсолютно празна на идеи, че бях напълно неспособен да напиша дори и ред, който да мога да продам. И тогава Конан изведнъж добиваше плът в съзнанието ми без да се старая особено и незабавно под перото ми (или по-точно от пишещата ми машина) започваха да излизат разказ след разказ и то почти без никакво усилие от моя страна. Като че ли не създавах, а просто преразказвах вече станали събития. Епизод след епизод се

преследвах с такава бързина, че едва съумявах да се движа заедно с тях. В продължение на седмици не правех нищо друго освен да пиша за приключенията на Конан. Героят напълно ме обсеби и избутуваше настрани всичко, което не бе свързано с писането. Когато нарочно се опитвах да пиша за нещо друго, оказваше се, че не съм в състояние. Не се опитвам да обяснявам това с тъмни или окултни сили, но фактите остават. Продължавах да пиша за Конан с повече мощ и с повече разбиране, отколкото за кой да е друг от моите герои. Ще дойде обаче времето, когато изведнъж изобщо няма да мога да пиша за него. Това вече се е случвало в миналото с почти всичките ми многобройни герои: изведнъж загубвах контакт с концепцията, като че ли човекът, стоящ до рамото ми, насочвайки усилията ми, се бе извърнал и си бе отишъл, оставяйки ме да търся друг герой.“ (Из писмо до Кларк Аштон Смит, 14 декември 1933, публикувано в „Амра“, том 2, брой 39).

„Свързването на Конан с термина «реализъм» може да звучи фантастично (дори оставяйки настрана неговите свръхестествени приключения), но той е най-реалистичния герой, който някога съм разработвал. Той просто е комбинация на известен брой мъже, които познавам, и аз мисля, че това е причината, поради която той така запълващо се бе появил в съзнанието ми, когато писах първата история от цикъла. Някакъв механизъм в подсъзнанието ми подбираше доминантните характеристики на различните борци, стрлци, контрабандисти, мошеници, работещи по петролните находища, хазартни играчи и честни работници, с които някога бях влизал в контакт и комбинирането на всички тези характеристики в резултат доведе до амалгамата, която нарекох Конан от Цимерия.“ (Из писмо до до Кларк Аштон Смит, 23 юли 1935, публикувано в „Амра“, том 2, брой 39).

Голям брой непубликувани ръкописи видяха бял свят в сборници с произведения на Хауърд през 40-те и 50-те години. Тук влизат 8 разказа за Конан, някои завършени, а други незавършени ръкописи, наброски или фрагменти. Съдбата ми отреди да подготвя повечето от тези разкази за публикуване, довършвайки онези, които бяха незавършени. Също така, в сътрудничество с колегите ми Лин Картър и Бьорн Ниберг написах няколко пастиши, базиращи се на намеци, открити в бележки и писма на Хауърд, с цел да се запълнят белите петна в сагата. Две такива истории са включени в този том.

Когато разказът „Богът в купата“ се появи като ръкопис през 1951 година, аз го промених значително за публикуване. За това издание обаче, аз се върнах към ръкописа и тази редакция е много по-близо до

оригинала, с минимум редакционни корекции. Хронологически, този том е първият от пълната сага за Конан.

„Героична фантастика“ е терминът, който дадох на онзи поджанр от фантастиката, който е известен и като „меч и магия“. По същество това са разкази, изпълнени с действие и приключения, поставени в един повече или по-малко въображаем свят, където магията работи и където съвременната наука и технологии още не са открити. Това може (както е в цикъла за Конан) да става на Земята, такава, каквато някой си представя, че е била преди много време или каквато би могла да бъде в далечното бъдеще, но може да става на друга планета или в друго измерение.

Подобен разказ комбинира палитрата на историческия романс с атавистичната тръпка от свръхестественото, характерна за разказите с призраци, за окултното и непонятното. Когато комбинацията е добра, тя обезпечава възможно най-чистото удоволствие от прозата изобщо. Това е „искейпистка“ (от англ. „escape“ – избягвам, бел. пр) проза, в която човек избягва от реалния свят в друг, където всички мъже са силни, всички жени са красиви, целият живот е пълен с приключения и всички проблеми са прости и в който свят никой даже не споменава за данъци или за проблема за отпадане от обществото.

Пионер на героичната фантастика е Уилям Морис във Великобритания през 80-те години на миналия век. В началото на нашия век Лорд Дънсени и Ерик Едисон придвижиха жанра напред. В 30-те години, появата на списания като „Странни истории“ и по-късно „Неизвестни светове“ („Unknown Worlds“) дадоха трибуна на подобни разкази и тогава бяха написани някои запомнящи се истории за „меч и магия“. Тук влизат циклите на Хауърд за Конан, Кул и Соломон Кейн, зловещите истории на Кларк Аштън Смит, развиващи действието си в Хайпербория, Атлантида, Авероин и бъдещия континент Зотик, цикъла разкази на Хенри Кътнър за Атлантида, историите на Фриц Лейбър с неговия герой Грей Маузер (също бих споменал моите и тези на Флетчър Прат разкази за Харолд Ший).

След Втората световна война пазарът на списанията с разкази от този тип намаля и за известно време изглеждаше като че ли „фантази“ жанрът се е превърнал в жертва на машинната ера. Но след това Джон Толкин публикува трилогията си „Повелителят на пръстените“ и последвалото преиздаване на много от ранните творби в жанра го съживи. Сега той процъфтява и е неизбежна необходимост един от титаните му – Робърт Е. Хауърд и най-значителния продукт на неговото въображение – сагата за Конан, да намерят отново своята публика.

Лий Спраг де Камп

КРАЙ

© 1967 Л. Спрег Де Камп
© Иван Златарски, превод от английски

L. Sprague de Camp
Introduction, 1967

Източник: <http://sfbg.us>

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/1396>]